

El repte de la Carta dels Drets Humans

L'últim decenni ha estat testimoni d'algunes de les pitjors violacions dels drets humans que s'hagen comès en el continent africà: el conflicte civil a Somàlia, el genocidi de Rwanda i la repressió dels militars a Nigèria, per esmentar-ne sols algunes.

El decenni també ha vist una certa millora de la situació dels drets humans en alguns països: avenços vinculats, per exemple, a la independència de Namíbia, la fi de la guerra a Moçambic, les transformacions polítiques a Uganda i el cessament de l'*apartheid* a Sud-àfrica.

El 1996 fa el desè aniversari la Carta Africana dels Drets Humans i dels Pobles que va entrar en vigor el 21 d'octubre de 1986. L'adopció d'aquest instrument per l'Organització de la Unitat Africana (OUA) el 27 de juny de 1981 marcà una fita en la història dels estats africans i representà un compromís formal amb la defensa dels drets humans. Lamentablement no pot dir-se que haja activat la voluntat política necessària per fer un atac frontal a les violacions dels drets humans.

A la manca d'una protecció vigorosa dels drets humans en la Carta se suma la presència de clàusules "de limitació" que permeten que els estats restringesquen drets mitjançant les legislacions nacionals.

La Comissió Africana dels Drets Humans i dels Pobles reconeix els punts febles de la Carta i ha iniciat una revisió del tractat durant el 190 període de sessions, celebrat el març de 1996 a Burkina Faso. No s'ha d'esperar, tanmateix, que els estats arriben ràpidament a un acord sobre les esmenes necessàries.

Quan va iniciar les actuacions el juliol de 1987, després de l'elecció dels onze comissionats a la cimera

de l'OUA, la Comissió s'enfrontà amb una tasca àrdua: promoure els drets humans i dels pobles i assegurar-ne la protecció a Àfrica.

En el clima que hi havia llavors, els governs africans tractaven els drets humans amb molt de recel i consideraven les ONG part de l'oposició política en comptes de part legítima de la societat ci-

econòmica que li serà difícil superar mentre molts estats membres continuen sense pagar-hi les contribucions.

La pràctica de les execucions extrajudicials continua arrelada en el continent africà. Actualment en pateixen les conseqüències, entre altres països, Burundi, Somàlia, Sudan i Algèria. El març de 1994, durant l'etapa més sagnant del genocidi a Rwanda, la Comissió celebrava el 150 període de sessions a Banjul. Després de diversos tocs d'atenció d'AI, la Comissió va nomenar el primer relator oficial sobre les execucions extrajudicials, sumàries o arbitràries. Més de dos anys després, encara no ha emprès tasques substancials a causa de l'escassetat de fons, de la manca d'iniciativa del relator especial i també, possiblement, de la falta de suport i d'informació rebuda de les ONG.

Les qüestions sobre els drets humans no ocupen un lloc important en el programa de l'OUA i han rebut poca o nul·la atenció durant les reunions del Consell de Ministres o de la Conferència de Caps d'Estat i de Govern de l'OUA. Fora de l'adopció de la Carta Africana, fa ara deu anys, i de declaracions relatives a Sud-àfrica i Namíbia, l'actuació de l'OUA en el camp dels drets humans ha estat limitada.

Durant un seminari celebrat el novembre de 1993 a Addis Abeba, en què van estar representades més de cinquanta ONG africanes, la Comissió Internacional de Juristes va discutir la idea d'establir

La pràctica de les execucions extrajudicials continua arrelada al continent, en especial a Algèria, Burundi, Somàlia i Sudan.

vil. La tendència general era erigir façanes democràtiques sense una intenció real de crear institucions nacionals robustes que pogueren demanar comptes als governs per les actuacions en matèria de drets humans.

Escassetat de fons. La tasca de la Comissió es va veure greument obstaculitzada per la manca de recursos. L'OUA, de qui depèn, no ha subministrat personal ni recursos econòmics suficients que la permeten funcionar amb eficàcia. Tot i que és necessari admetre que l'OUA s'enfronta a una crisi

Sani Abacha. El dictador nigerià ha encapçalat la repressió dels militars al seu país.

un tribunal africà dels drets humans per millorar els mecanismes de protecció dels drets humans a Àfrica. La idea va merèixer el suport de les ONG i l'adhesió de la Comissió Africana.

El tribunal africà incorporarà a la protecció dels drets humans a Àfrica l'element jurídic fins ara absent. Així mateix, les decisions que prenga seran vinculants per als estats africans, la gran majoria dels quals han demostrat escàs respecte per la Carta i també per la Comissió. El protocol addicional a la Carta que s'ha redactat per crear el tribunal també garanteix el dret de les víctimes a demanar reparació als estats i a fer complir les ordres de compensació per mitjà dels tribunals nacionals.

Les decisions d'un tribunal africà contribuiran a establir un cos de jurisprudència africana en matèria de drets humans i subministrarà interpretacions de la Carta seguint les quals es podrà demanar comptes als estats africans de les violacions dels drets humans que es cometen en els seus territoris.

El projecte de protocol redactat per una reunió d'experts governamentals celebrada el setembre de

1995 a Ciutat del Cap haurà de ser aprovat i adoptat per la Conferència de l'OUA abans de declarar-se obert per signar-lo i ratificar-lo; el procés podria durar molts anys.

El sistema africà de protecció dels drets humans dista molt de produir resultats. La tasca de la Comissió es veu entrebancada perquè els governs no demostren la voluntat política necessària per transformar les paraules en accions i es resisteixen a fer honor a les obligacions que han assumit voluntàriament en matèria de drets humans. La manca de disposició de la mateixa Comissió per a actuar resoludament i sense reserves a fi d'atacar els greus problemes de drets humans amb què s'enfronta Àfrica contribueix a la manca d'eficàcia que demostra. Però no és prou que les ONG critiquen les mancances de la Comissió, s'ha d'aprofitar que les ONG sempre han marxat a l'avantguarda de la protecció i promoció dels drets humans i demanar que aquestes crítiques vagen acompanyades d'un oferiment d'ajuda per donar vigor als mecanismes de la Comissió.

César Díaz

EDICIONS ALFONS EL MAGNÀNIM

POLITÈCNICA

CARMEN ARANEGUI (coord.): *Els romans a les terres valencianes. Relació bàsica de topònims i jaciments* (231 pàgs., 1.800 pts.)

SAMUEL GARRIDO: *Treballar en comú. El cooperativisme agrari a Espanya (1900-1936)* (300 pàgs., 2.000 pts.)

WINFRIED KÜCHLER: *Les finances de la Corona d'Aragó al segle XV* (en premsa)

BIBLIOTECA D'AUTORS VALENCIANS

TEODOR LLORENTE: *Poesia*. Edició a cura de Vicent Simbor (320 pàgs., 1.600 pts.)

JOSEP PASCUAL TIRADO: *De la meua garbera. Contalles de Castelló de la Plana*. Edició a cura de Vicent Soriano (276 pàgs., 1.600 pts.)

Col·loquis eròtico-burlescos del segle XVIII. Edició a cura de Joaquim Martí Mestre (359 pàgs., 1.800 pts.)

ÀNGEL SANCHEZ GOZALBO: *Bolangeria de dimonis*. Edició a cura de Manuel Garcia Grau (176 pàgs., 1.400 pts.)

MARIA BENEYTO: *Obra poètica*. Edició a cura de Lluís Alpera (176 pàgs., 1.000 pts.)

POESIA

YVES BONNEFOY: *Del moviment i de la immobilitat de Douve*. Trad. d'Eduard J. Verger (158 pàgs., 1.500 pts.)

COSTAS CARIOTAKIS: *El dolor de l'home i de les coses*. Trad. de Jesús Cabezas (196 pàgs., 1.600 pts.)

Cent un juejus de la Xina Tang. Trad. de Ramon Dachs i Anne-Hélène Suárez (256 pàgs., 2.500 pts.)

ARXIVS I DOCUMENTS

JOAN ALIAGA: *Els Peris i la pintura valenciana medieval* (282 pàgs., 2.200 pts.)

AMPARO FELIPO: *Insaculación y élites de poder en la ciudad de Valencia* (260 pàgs., 2.500 pts.)

VICENT GABARDA: *La represión en la retaguardia republicana. País Valenciano, 1936-1939*. (372 pàgs., 3.500 pts.)

FORA DE COL·LECCIÓ

ANDRÉS PIQUERAS: *La identidad valenciana. La difícil construcción de una identidad colectiva* (292 pàgs., 2.600 pts.)

INSTITUCIÓ VALENCIANA D'ESTUDIS I INVESTIGACIÓ

GENERALITAT VALENCIANA - DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

Corona, 36 - Tel.: (96) 388 35 55 - Fax: (96) 388 35 68
46003 València